

Slovensko gozdarstvo pred izzivi 21. stoletja

Jurij Diaci, Aleksander Golob

- 1 Gozdovi in gozdarstvo sveta
- 2 Evropski gozdovi in gozdarstvo
- 3 Razvojni izzivi slovenskega gozdarstva
- 4 Zaključek

1 Gozdovi in gozdarstvo sveta

Stanje	Negativna gibanja	Pozitivna gibanja
30 % gozdov 60 % potencialno	<u>razgozdovanje</u> 13 milj. ha / leto, 19-25 % emisij CO ₂ ; majhna vrednost, kmetijske plantaže (soja, palmovo olje)	naraščanje nasadov (< 5 %)
36 % pragozdov	krčenje pragozdov (6 milj. ha / leto)	naraščanje vrednosti lesnih in nelesnih gozdnih proizvodov
84 % javno lastništvo	<u>degradacija</u> (pomanjkanje zakonodaje, politike, tradicije, nejasna lastnina ...)	naraščanje zasebnega lastništva
9 + 11 + 4 % zavarovano in posebni namen (varovalne + ekološke + socialne f.)	naraščanje biotičnih in abiotičnih motenj	naraščanje zavarovanih gozdov
	upadanje zaposlitve v gozdarstvu	razvoj zakonodaje, načinov trajnostnega gospodarjenja

1 Gozdovi in gozdarstvo sveta

Politike na svetovni ravni v zvezi z gozdovi (države v razvoju)	Pregled glavnih z gozdovi povezanih mednarodnih sporazumov in instrumentov v sklopu OZN
nacionalni gozdni programi	CBD – Konvencija o biotski raznovrstnosti (zavarovana območja, ekosistemski pristop)
sistem predpisov o gozdovih	UNFCCC – Okvirna konvencija ZN o spremembi podnebja (REDD – program zmanjševanja emisij zaradi razgozdovanja in degradacije gozdov)
ustanavljanje zavarovanih območij	UNCCD – Konvencija ZN o boju proti širjenju puščav (boj proti razgozdovanju v sušnih predelih in erozijskih območjih)
plačila za okoljske storitve	UNFF – Forum ZN za gozdove (8) (NLBI – uveljavljanje trajnostnega gospodarjenja v vseh tipih gozdov);
investicije zasebnega sektorja, tržni mehanizmi (vladni, zasebni) – vrednost gozda!	2011 – UN leto gozdov

2 Evropski gozdovi in gozdarstvo

Stanje	Negativna gibanja	Pozitivna gibanja
32 % gozdov 80 – 90 % potencialno	onesnaženje	naraščanje deleža gozdov in LZ
2 - 5 % pragozdov, spremenjeni gozdovi (sm, bor)	naraščanje motenj (veter, ogenj, žuželke, glive)	98 % načrtno gospodarjenje
50 % javno lastništvo	negospodarjenje, staranje gozdov (del Evrope)	naraščanje pomena nelesnih proizvodov in ekosistemskih storitev, 90 % gozdov je prosto dostopnih
21 + 7 + X % zavarovano in posebni namen (varovalne + ekološke + socialne f.)	»industrializacija« gozdarstva	naraščanje sečenj, porabe, izvoza

Vir: State of Europe's Forests 2007

2 Evropski gozdovi in gozdarstvo

Instrumenti gozdarske politike v Evropi	
Vseevropski (MCPFE) proces	EU politika in aktivnosti v zvezi z gozdovi
Resolucije z usmeritvami za TGG v smislu harmonizacije gospodarskih, okoljskih in družbenih funkcij gozdov	Gozdarska strategija in akcijski plan kot povezovalca skupnih EU politik, ki zadevajo gozdove – večnamensko gozdarstvo
Razprava o prehodu k vseevropski konvenciji za gozdove	Sodobne teme: uveljaviti uporabo lesa, les za energijo, gospodarjenje v območjih Natura 2000, gozdarstvo in ublažitev podnebnih sprememb, vrednotenje ekosistemskih storitev, evropski sistem za spremljanje gozdov, spodbujanje usklajevanja in komunikacije, združevanje lastnikov, njihovo izobraževanje in usposabljanje, zagotavljanje zakonitosti sečnje

3 Izzivi slovenskega gozdarstva

Dejavniki, ki ogrožajo gozdove v Sloveniji, razvojni izzivi:

- spremembe okolja in načinov gospodarjenja
- slabo poznavanje okoljske vloge gozda, odsotnost plačil za ekosistemske storitve gozdov, naraščanje prostočasnih dejavnosti v gozdovih
- upadanje konkurenčnosti, vse manjše zanimanje za gospodarjenje, nazadovanje gozdarskega znanja in veščin, slaba varnost pri delu

1) Aktiviranje gospodarjenja z gozdovi in povečanje rabe lesa

Potrebne aktivnosti:

- uskladiti načrtovanje s potenciali in negovalnimi potrebami gozdov in njihovih funkcij
- aktiviranje zasebnih gozdov
- povečanje rabe lesa kot okolju prijazne surovine in obnovljivega energenta (zmanjšanje rabe fosilnih goriv)
- ozaveščanje javnosti o prijaznosti lesa do okolja v primerjavi z drugimi materiali in o dobrih straneh načrtne rabe gozdov

2) Zagotavljanje zdravja in stabilnosti gozdov v razmerah podnebnih sprememb

Potrebne aktivnosti:

- usmerjanje ukrepov nege v krepitev odpornosti gozda
- hitro odpravljanje poškodb gozdov
- spoštovanje naravnih procesov
- prilagajanje (strukturirani gozdovi, mešanost, listavci)
- blaženje sprememb (povečana raba gozdnih virov, CO₂ nevtravno ravnanje)

3) Ohranjanje biotske raznovrstnosti gozdov ob njihovi povečani rabi

Potrebne aktivnosti:

- sonaravno gospodarjenje z gozdovi in ohranjanje biotske raznovrstnosti
- prilagojeno gospodarjenje v zavarovanih območjih
- ohranjanje gozdnih kompleksov, zaustavljanje drobljenja gozdov
- izboljšanje mreže rezervatov
- subvencije in gojitveni projekti

4) Izboljšanje konkurenčnosti gozdarskega sektorja

Potrebne aktivnosti:

- vzgoja kakovostnega lesa v gozdovih na racionalen način
- načrtovanje gozdnogojitvenih ukrepov z upoštevanjem ekonomičnosti
- načrtovanje in raba optimalnih tehnologij pri pridobivanju lesa
- profesionalizacija dela v gozdu
- združevanje lastnikov, njihovo izobraževanje in usposabljanje
- širitev dejavnosti (turizem, rekreacija, izobraževanje)

5) Razvijanje, vrednotenje in trženje nelesnih gozdnih dobrin

Potrebne aktivnosti:

- okrepiti zavedanje o pomenu gozdov za uravnavanje okoljskih razmer (podnebje, voda, CO₂) in proučiti možnosti trženja
- popularizacija obiskovanja gozdov in njihovo ustrezno opremljanje, kjer je obisk zgoščen
- razvijanje obiskovanja gozda za turistične namene

4 Zaključek

- spreminjanje poudarkov gospodarjenja v času
- naraščajoča podobnost razvojnih gibanj na različnih ravneh => okoljski problemi
- prekomerno izkoriščanje okolja in propadi civilizacij => okoljski problemi
- nepredvidljivost in hitre spremembe
- značilnosti akcijskega programa: prilagodljivost, konsenz (participacija), širina (priprava podrobnih akcijskih načrtov), usklajenost delovanja (stroka, R & R, izobraževanje, javnost)
- več usmerjevalnih instrumentov s strani države
- postavljanje prednostnih nalog